

MAANÕUKOGU

Protokoll nr. 49.

Koosolek 5. oktoobril 1917 kubermangu lossi Valges saalis, Tallinnas, Toompeal.

Koosolekust võtavad osa 51 nõunikku: P. Johanson, Joh. Kukk, E. Aule, Jul. Seljamaa, H. Põhl, J. Koort, A. Veiler, T. Kuusik, M. Martna, Hans Roos, J. Sihver, A. Ennemuist, H. Pöögelman, J. Lehmann, J. Temant, A. Podrätshik, J. Jaakson, J. Vilms, A. Leetsmann, H. Reiman, Strandmann, J. Treial, Ar. Vallner, H. Raudsepp, H. Kruus, J. Ümarik, K. Virma, Max Bock, R. Jaska, M. Kiirats, K. Ast, Juh. Januson, K. Parts, A. Kohver, A. Kurrikoff, F. V. Mikkelsaar, J. M. Ainson, J. Kurvits, K. Saral, Chr. Arro, K. Päts, Victor Neggo, T. Laur, H. Kask, A. Birk, Riberg, J. Reintam, J. Kalm, J. Tõnisson, P. Põld, N. Köstner.

Koosolekut juhatab A. Vallner.

Protokolli kirjutab H. Kask.

Päevakord:

1. Presiidiumi valimised.
2. Maavalitsuse valimised.
3. Komissariaadi valimised.
4. Vabariigi Ajutise Nõukogu ja Kiievi rahvustenõukogu liikmete valimine.
5. Määrused vabrikute ja tööstuse ettevõtete hindamise üle sõjavägede poolt hävitamise puhuks I lugemisel.
6. Administratiiv-osakonna hindamise toimekonna korraldus III lugemisel.
7. Tehnika osakonna korraldus I lugemisel.
8. Põllumajanduse ja Maakorralduse osakonna korraldus I lugemisel.

Koosolek avatakse k. 6.50 m. p. l.

1. Maanõukogu juhatuse valimine.

A. Podrätshik seab ülesse Maanõukogu esimehe koha peale kandidaadiks A. Vallneri.

Hääletamise tagajärjed: Poolt 28, vastu 2, erapooletuid 21.

A. Vallner juhib tähelepanemist kodukorra § 15 peale, milles tähendatud on, et valituks tunnistatakse see, kelle poolt vähemalt pooled kõigist maanõunikudest oma hääled on annud.

Sellega ei ole A. Vallner mitte valituks tunnistatud, sest nõunikka on 62.

Uut kandidaati üles ei seata.

Sekretäri kandidaadina seatakse üles

sotsialistide poolt H. Raudsepp ja mittesotsialistide poolt H. Kask.

H. Raudsepp saab poolt 27, vastu 25 häält.

Sellega ei ole H. Raudsepp mitte valitud kodukorra § 15 järele.

H. Kask saab poolt 25, vastu 27 häält, sellega ei ole ka H. Kask mitte valitud.

Otsustatakse järgmiste presiidiumi liikmete valimist mitte enam jätkata, vaid järgmiseks päevaks edasi lükata.

2. Maavalitsuse liikmete valimine.

Asutakse Maavalitsuse liikmete valimisele.

Tehnika osakonna juhataja koha peale seatakse pahempoolsete poolt ülesse F. Peterson.

P. Põld annab teada, et mittesotsialistiline blokk maavalitsuse liikmete valimisest osa ei võta, sest et sotsialistid koalitsiooni vastu ei võtnud õiglasest kokkuseades, kõiki juhtivaid kohte omale nõudes.

J. Vilms seletab, et P. Põllu deklaratsioon mitte põhjendatud ei ole.

Maavalitsuse esimees ei või mittesotsialist olla, sest Maavalitsuses oleks sotsialistide enamus, nii et esimees peaks otsuseid täide saatma, mis tema südame-tunnistuse vastu oleksid, ja see ei oleks mitte loomulik, sellepärast peavad Maanõukogu nii kui Maavalitsuse esimees ühest blokist olema.

J. Tõnisson seletab, et ei ole nüüd, kus tuli katuses, aeg erakonnapolitikat ajada ja teeb ettepaneku, et valimised edasi lükatud saaks.

Asutakse F. Petersoni kandidatuuri hääletamisele.

Parem pool ei võta hääletamisest osa.

F. Petersonile anti häält poolt 23, ja erapooletuid 4.

Hääletamisest osa ei võtnud 24 nõunikku.

Sellega on F. Peterson Tehnika osakonna juhatajaks valitud.

J. Vilms teeb ettepaneku ¼ tunnilist vaheaega teha, mis ka vastu võetakse.

Peale vaheaega otsustatakse valimisi edasi lükata ja järgmise päevakorra punkti juurde asuda.

3. Määrused vabrikute ja tööstuse ettevõtete hindamise üle seks juhtumiseks, kui nad vaenlase lähenemise puhul sõjavägede poolt ära hävitatakse.

Määrused vabrikute ja tööstuse ettevõtete hindamise üle kannab ette F. Peterson, kui sellekohase komisjoni juhataja.

K. Parts avaldab soovi, et need määrused trüki teel paljundatud ja rahvale kättesaadavaks tehtud saaks.

Asutakse punktide üksikule arutamisele.

§ 13 otsustatakse: esimehele 15 rbl. ja teistele liikmetele 10 rbl. päevas.

Määrused võetakse vastu I lugemisel (vaata lisa nr. 1).

Otsustatakse neid määrusi I lugemise järele maksvaks tunnistada.

4. Ajutise hindamise toimekonna korraldus.

Ajutise Hindamise toimekonna korralduse kannab ette N. Kõstner III lugemisel.

Peale seda, kui projekt punktide kaupa vastu võetud on, võtab projekti kohta üleüldiseks seletuseks sõna J. Tõnisson.

Juhataja J. Vilms juhib J. Tõnissoni tähelepanekut, kes istudes kõneleb, selle peale, et siin avalik koosolek on ja viisiks on kõnelemise juures püsti seista.

J. Tõnisson teatab esiteks, et tema haiglane on ja tähendab, et ka parlamentides viisiks on väiksemate seletuste juures mitte püsti tõusta.

K. Saral palub sellesama juhtumise kohta sõna. Kui juhataja temale sõna ära ütleb, palub K. Saral seda protokolleerida. lubades seda küsimust senioorenkonvendil arutusele võtta.

Kodukorrast kinni pidades, ei anna juhataja sõna selles asjas ka maan. Vallnerile.

Projekt võetakse ilma muudatusteta ühel häälel vastu (vaata lisa nr. 2).

Koosolek lõppes k. 9.15 m.

4. Järgmise koosoleku määramine.

Järgmine koosolek otsustati homme k. 4 alata.

J. Vilms (allkiri).

H. Kask (allkiri).

J. Temant (allkiri).

LISAD.

LISA nr. 1.

M ä ä r u s e d

vabrikute ja tööstuse ettevõtete hindamise üle seks juhtumiseks, kui nad vaenlase lähenemise puhul sõjavägede poolt ärahävitatakse:

1) Vabrikute ja tööstuse ettevõtete

hindamiseks asutatakse kohalikkude linnade ja maakonna valitsuste poolt iseäralised komisjonid, kes selle linna või maakonna piirkonnas töötavad, kus nemad asutatud on.

2) Hindamise komisjonide koosseis on järgmine:

- komisjoni esimehest ja ühest liikmest, keda maakonna või linna valitsus määrab;
- 1 suurtööstuse esitajast suurtööstuse ettevõtjate ühisuse poolt;
- 1 väike- ja kesk-tööstuse esitajast väike- ja kesktööstuse ettevõtjate ühisuse poolt.

T ä h e n d u s: Seal kus ettevõtjate ühisusi ei ole, kutsub kohalik omavalitsus suur ja väiketööstuse ettevõtjate esitajad selle tööstuse ettevõtjate hulgast oma äranägemise, ehk ettevõtjatega kokku leppimise teel, komisjoni liikmeks.

3) Komisjonide arvu linna või maakonna piirides määrab kindlaks sellekohane linna või maakonna valitsus.

4) Komisjonidel on õigus asjatundjaid (ekspertisi) oma töödest nõuandva häälega osavõtma kutsuda.

5) Ettevõtjad, kes oma varandusi hinnata soovivad, seavad varanduse nimekirja kokku ja annavad vähemalt 2 eksemplaris komisjoni.

Varanduste nimekiri peab eneses peale varanduste üksikasjalise ülelugemise, veel teated nende praeguse seisukorra kui ka rahalise väärtuse üle sisaldama.

6) Hindamise komisjon vaatab ühe nädala jooksul nimekirja läbi ja kinnitab ta sel puhul kui nimekiri tõelikule asjaolule vastab. Tarbe korral lisab komisjon varanduste nimekirjale tarvilised parandused juurde.

7) Hindamise komisjoni otsuse üle seatakse kokku protokoll, millele kõik komisjoni liikmed ja hindamise juures olnud kõrvalised isikud allakirjutavad.

8) Komisjoni sisseantud varanduste nimekirjadest jääb üks eksemplar protokollile juurde, kuna teisele eksemplarile protokollile ära kirjutatakse, millele ka kõik komisjoni liikmed allakirjutavad, ja see eksemplar antakse varanduse omanikule ehk tema volinikule välja.

9) Hindamise komisjonil on õigus varanduste omanikudelt tema poolt ülesantud hindade kohta tõendavate dokumentide ettenäitamist nõuda.

10) Hindamise komisjoni tegevuse peale võib 2 nädala jooksul kaebust anda kubermangu hindamise komisjoni, kelle otsused lõpulikud on.

11) Kubermangu hindamise komisjon seisab koos:

- esimehest ja ühest liikmest, keda Maavalitsus määrab;
- ühest suurtööstuse esitajast, keda Tallinna vabrikantide selts saadab;

c) ühest väike- ja kesktööstuse esitajast, keda kesktööstuse ühisus saadab.

12) Ühes varanduste nimekirja sisseandmisega maksavad varanduste omanikud Eesti Ajutise Maavalitsuse kassasse hindamise kulude katmiseks hindamiseks ülesantud varanduste väärtusest järgmisel viisil maksu:

Summast kuni 10.000 rbl.: 0,5%.

„ 10.000 r. kuni 100.000 r.:
50 r. + 0,2% summast, mis
üle 10.000 r.

„ 100.000 r. kuni 500.000 r.:
230 r. + 0,1% summast, mis
üle 100.000 r.

„ 500.000 r. kuni 1.000.000 r.:
630 r. + 0,05% summast,
mis üle 500.000 r.

„ üle 1.000.000 r.: 1.130 r. +
0,025% summast, mis üle
1.000.000 r.

13) Hindamise komisjoni liikmetele maksetakse Maavalitsuse kassast päevarahasi hindamise juures oldud päevade eest: esimehele 15 rbl. päevas ja teistele komisjoni liikmetele 10 rbl. päevas, peale selle sõidurahad tegeliku summa järele.

14) Asjatundjatele maksetakse tasu komisjoni määramise järel.

15) Kantselei teenijate palgad ja asjaajamise peale väljaantavad summad määrab komisjoni esimees ära.

LISA nr. 2.

Ajutise Hindamisetoimekonna korraldus.

§ 1. Ajutine Hindamisetoimekond töötab Administrativ-Osakonna juures ja osakonna juhataja valve all Maavalitsuse poolt valitud juhataja ja sekretäri juhatusel. Teised toimekonna ametnikud võtab ametisse ja laseb lahti Administrativ-Osakonna juhataja, toimekonna juhataja ettepanekul.

§ 2. Hindamise kinnitab komisjon, mille liikmeks on Administrativ-Osakonna juhataja (esimees), rahaasjanduse osakonna juhataja, Hindamisetoimekonna juhataja ja kolm Maanõukogu poolt valitud liiget. Komisjon on otsusevõimeline, kui pooled liikmed koos on. Otsused tehakse hääletamusega.

§ 3. Väljaminevad Hindamisetoimekonna dokumendid kirjutatakse Administrativ-Osakonna juhataja, Hindamisetoimekonna juhataja ja sekretäri ehk selle abilise poolt alla.

§ 4. Hindamisetoimekond määrab oma asjaajamise viisi ise kindlaks.

Ajutise Hindamisetoimekonna ülesanded.

§ 5. Ajutise Hindamisetoimekonna ülesanded on:

a) Maatükkide hindamine kruntide lahutamise ja atrade ning maksurublade kokkuarvamine kruntide kokkuliitumise korral üksikutes maakondades maksvate hindamise eeskirjade põhjal.

b) Uute hoonete hindamiste korraldamine üksikutes maakondades maksvate hindamise eeskirjade põhjal ja hinnatud hoonete täieline ehk osaline maksu alt vabastamine.

c) Vabrikute ja tehaste hindamiste korraldamine ja hinnatud vabrikute ning tehaste jäädavalt ehk ajutiselt maksu alt vabastamine üksikutes maakondades maksvate hindamise eeskirjade põhjal.

d) Maksualuste maade põhjaraamatute korraspidamine.

e) Maksualuste hoonete põhjaraamatute korraspidamine.

f) Maksualuste maade nimekirjade kokkuseadmine maksu-tähtaegadeks.

g) Maksualuste hoonete nimekirjade kokkuseadmine maksu-tähtaegadeks.

h) Maksualuste vabrikute ja tööstusehoonete nimekirjade kokkuseadmine maksu-tähtaegadeks.

i) Maapinna suuruse ja maaomanikude kohta puutuvate andmete alaline korrashoidmine.

k) Hoonetesse puutuvate andmete alaline korrashoidmine.

l) Vabrikute ja tööstusehoonetesse puutuvate andmete alaline korrashoidmine.

m) Tunnistuste ja teadete väljaandmine hindamisetoimekonnas olevate aktide põhjal.

n) Riigi maamaksu ärajaotamine.

Kaebtused.

§ 6. Hinnatud maade, hoonete, vabrikute ja tööstuseasutuste omanikkudel ja teistel asjast huvitatud isikutel on õigus ühe kuu jooksul, sellekohase teadaandmise kuupäevast arvatud, Hindamiskomisjoni hindamise vastu Maavalitsuse ees kaebtust tõsta.

Maavalitsuse otsused on lõpulikud.

Maamaksud tulevad kaebtuste peale vaatamata, esialgse hindamise järele ära tasuda.

Kaebtused antakse Hindamisetoimekonnale sisse, kes need, oma seletust juurde lisades, kuu aja jooksul Maavalitsusele otsustamiseks ette paneb.

Senise hoonete ja tööstusasutuste hindamise korra asemel (v. Juhatus Eestimaa Kubermangu kreisides olevate hoonete hindamise kohta III jagu ja Juhatus Eestimaa kubermangu kreisides olevate vabrikute ja tööstushoonete hindamise kohta maakonna lisamaksu võtmise tarvis II jagu) pandakse alamalseisvad määrused maksma:

III jagu. Hindamise toimetamine.

§ 1. Hindamise ametikohad on:

a) Maavalitsuse Hindamisetoiimekond ja tema juures asuv Hindamisekommissjon.

b) Maakonna Hindamisekommissjonid, mille arvu igas maakonnas Maakonnanoükogu ära määrab. Hindamisekommissjonide juhatajad ja liikmed valitakse Maakonnanoükogude poolt. Iga komisjon seisab koos juhatajast ja kahest liikmest. Komisjoni istumisest võtab hääleõigusega osa selle valla vanem, mille piirides hinnatavad hooned asuvad. Komisjon võib omale asjatundjaid juurde kutsuda.

c) Maavalitsus kui edasikaebtuse koht.

§ 2. Enne hindamise töö alustust nõuab Hindamisetoiimekond vallavalitsuste käest teateid nende hoonete kohta, mis hindamise alla tulevad, ja seab nende teadete varal hinnatavate hoonete nimekirja kokku.

§ 3. Hindamisetoiimekond jagab hindamisetööd maakonna komisjonide vahel ära ja saadab neile igäihele nende ringkonna kohta käiva hinnatavate hoonete ja tööstuseasutuste ning vabrikute nimekirja.

§ 4. Tööstuseasutuste hindamine toimetatakse 8 kuu vältusel ära, hinnatavate tööstuseasutuste ja vabrikute nimekirja kättesaamise päevast arvates.

§ 5. Hindamise eeltööd tehtakse kohal hindajate poolt, keda Maavalitsus nimetab.

§ 6. Hindajad toimetavad oma tööd maakonna komisjonide ülevaatuse all.

Kõik Hindamisekommissjoni liikmed võivad hindajate eeltööde juures olla.

Hindamisekommissjonid annavad hoonete omanikkudele ehk nende volinikkudele aegsasti teada, millal hindaja tuleb. Kui hoone omaniku ehk tema voliniku elukoht teadmata on, siis saadetakse sõnumik sinna paika, kus hinnatav hoone on.

Hoonete omanikkudel ja nende volinikkudel on õigus hindajate eeltöödega ennast tutvustada.

§ 7. Kui hindajad kõik hindamisele tarvilised teated kokku on seadnud, siis valmistavad nad hindamise eelnõud ja panevad need maakonna Hindamisekommissjonidele ette.

§ 8. Maakonna Hindamisekommissjonid määravad sündsatel paikadel omas ringkonnas hindamiseks tähtajad ära ja kutsuvad tarbekorral asjatundjad ligi.

Ühtlasi teadustavad maakonna komisjonid hinnatavate hoonete omanikkudele ehk nende volinikkudele ja teistele asjast huvitatud isikutele hindamise tähtajad. Omanikkude ehk volinikkude ilmumata jäämine hindamist ei takista.

§ 9. Neil tähtaegadel katsutakse hindajate eelnõud läbi ja kuulatakse omanikkude ning volinikkude ja teiste asjast hu-

vitatud isikute arvamised ära, kui nad on ilmunud. Kui seda vaja, siis laseb komisjon hindamise materjali kas hindaja või mõne komisjoni liikme poolt täiendada.

Täiendamise järel teeb komisjon uuel tähtajal otsuse, enne aga võib ta omaniku arvamisi uuesti ära kuulata, kui see kutse peale on ilmunud.

§ 10. Kui Hindamisekommissjon leiab, et tema ringkonnas hooneid, tööstuseasutusi ja vabrikuid on, mis hindamise alla tulevad, mis aga hinnatavate hoonete nimekirja ei ole ülesvõetud (§ 3), siis tuleb nende hoonete, tööstuseasutuste ja vabrikute tarvis iseäralik täiendav nimekiri valmistada ja nad ära hinnata.

Kui nimekirja niisugused hooned on ülesvõetud, mis Hindamisekommissjoni arvamise järele mitte hindamise alla ei tule, siis tuleb see ära tähendada ja põhjused üles panna, aga niisuguste hoonete hindamine ei tohi sellepärast mitte tegeemata jääda.

§ 11. Tööstuseasutuste ja vabrikute all olevatest hoonetest tulevad hinnata mitte üksi need, mis viimase kolme aasta jooksul ehitatud, vaid ka juba varemalt hinnatud hooned. Kui viimaste juurest mingid muutusi ei leita, mis nende väärtuse peale võiksid mõjuda, siis võib endine hindamine maksma jääda.

§ 12. Otsuse kohta, mis Hindamisekommissjon teeb, kirjutatakse ülesseatud eeskuju järele protokoll, millele komisjoni liikmed alla kirjutavad ja mis hinnatud hoonete ilmunud omanikkudele, nende volinikkudele ehk teistele asjast huvitatud isikutele tutvustamiseks teada antakse. Selle kohta teeb Hindamisekommissjoni juhataja hindamise protokollil märkuse.

§ 13. Hinnatud hoonete, tööstuseasutuste ja vabrikute omanikkudel ja teistel asjast huvitatud isikutel on õigus ühe kuu jooksul hindamise päevast alates Maavalitsuse Hindamise toimekonna kaudu Maavalitsuse ees kaebtust tõsta.

Üks kuu aega arvatakse hindamise päevast alates ka neile, kes selleks tähtajaks mitte ei olnud ilmunud.

Märkus: Hoonete omanikkudel ja teistel asjast huvitatud isikutel on õigus hindamise protokollist ära kirju saada.

§ 14. Maakonna Hindamisekommissjonid panevad hindamisetöö materjalid ja ka omanikkude ja huvitatud isikute kaebused, mis on tõstetud, Maavalitsuse Hindamisetoiimekonnale ette.

§ 15. Maavalitsuse Hindamisekommissjon vaatab hindamised läbi ja määrab hindamiste kõrguse ära; kus vaja, täiendab ta enne materjali Hindamisekommissjonide abil. Sissetulnud kaebused annab komisjon ühes oma arvamisega kuu aja jooksul Maavalitsusele edasi.